Predavanja 3 – data.frame, indeksiranje

Indeksiranje vektorjev

V praksi nas pogosto ne zanima celoten vektor ali celotna tabela, ampak samo določeni elementi, npr. operacijo želimo izvesti samo na nekem stolpcu ali izbrati samo vrstice, ki ustrezajo nekemu pogoju. Do posameznih elementov največkrat dostopamo preko t. i. indeksiranja – navajanja elementov, ki jih želimo izbrati. Pogledali si bomo dva načina indeksiranja:

- 1. Podamo vektor z zaporednimi številkami elementov, ki jih želimo izbrati.
- 2. Podamo vektor enake dolžine kot elementi, ki jih izbiramo, pri čemer vsak element tega vektorja pove, ali istoležni element izberemo ali ne.

Najprej ustvarimo nov vektor:

```
vek <- c(4, 2, 3, 6, 7, 1)
```

Kako dostopamo do posameznih elementov oziroma do podmnožic tega vektorja? Lahko uporabimo prvi način, se pravi z zaporednimi številkami elementov, ki jih želimo izbrati.

Izberemo četrti elementa vektorja.

```
vek[4]
```

```
## [1] 6
```

Izberemo od drugega do petega elementa vektorja.

```
vek[2:5]
```

```
## [1] 2 3 6 7
```

Vse, kar smo se naučili pri vektorjih, pride tudi v poštev pri indeksiranju, npr. c() ali seq()

```
vek[c(2, 4, 6)]
```

```
## [1] 2 6 1
```

```
vek[seq(2, 6, by = 2)]
```

```
## [1] 2 6 1
```

Vrstni red elementov lahko tudi obrnemo:

```
vek[seq(6, 2, by=-2)]
```

[1] 1 6 2

Pri drugem načinu potrebujemo nov vektor, enake dolžine kot vek, kjer bodo istoležeči elementi povedali, katere elemente v vek želimo izbrati. Pri tem se srečamo s posebnim tipom spremenljivke, ki se ji reče logična spremenljivka ali boolean. Elementi tega vektorja lahko zavzamejo samo vrednosti TRUE in FALSE, ali skrajšano T in F. Izbrani bodo tisti elementi vektorja vek, kjer bodo vrednosti tega novega vektorja enake TRUE.

Izberemo drugi, četrti in šesti element vektorja na drugi način, z uporabo logičnega vektorja.

```
lv <- c(F, T, F, T, F, T)
vek[lv]</pre>
```

```
## [1] 2 6 1
```

Izbrani so tisti elementi vektorja vek, kjer ima istoležni element vektorja 1v vrednosti T.

Navajanje T in F za vsak element vektorja je v praksi zelo nepraktično, saj imamo običajno opravka z vektorji dolžine reda velikosti 100, 1000 ali več. V tem primeru je navajanje številskih indeksov veliko bolj praktično. Prednost tega pristopa se pokaže, ko T/F ne navajamo ročno, ampak gre za rezultate neke logične operacije (pogoja). Na primer, ustvarimo logičen vektor na podlagi pogoja:

```
po <- vek > 3
print(po)
```

```
## [1] TRUE FALSE FALSE TRUE TRUE FALSE
```

Ta vekor lahko uporabimo kot argument vektorja vek.

```
po <- vek > 3
vek[po]
```

```
## [1] 4 6 7
```

```
vek[vek > 3]
```

```
## [1] 4 6 7
```

Poznamo več logičnih operatorjev:

- > Je večje.
- < Je manjše.
- == Je enako. Potrebno je biti pozoren, da potrebujemo dva enačaja, saj je en enačaj rezerviran za prirejanje vrednosti!
- >= Je večje ali enako.
- <= Je manjše ali enako.
- | Ali.
- & In.

- ! Negiranje.
- != Ni enako.

Vsi standardni matematični in logični operatorji so nepogrešljivi pri programiranju.

Poglejmo si nekaj primerov logičnih operatorjev.

```
x \leftarrow c(1, 2, 5, 6, 3, 2, 2, 1)

x == 2
```

[1] FALSE TRUE FALSE FALSE TRUE TRUE FALSE

```
x >= 3
```

[1] FALSE FALSE TRUE TRUE TRUE FALSE FALSE

```
x == 2 | x == 3
```

[1] FALSE TRUE FALSE FALSE TRUE TRUE TRUE FALSE

```
x > 1 & x < 6
```

[1] FALSE TRUE TRUE FALSE TRUE TRUE TRUE FALSE

```
x != 5
```

[1] TRUE TRUE FALSE TRUE TRUE TRUE TRUE TRUE

Če želimo izbrati na primer vse elemente, kjer je x večji od 1 in manjši od 6 lahko uporabimo:

```
x[x > 1 & x < 6]
```

```
## [1] 2 5 3 2 2
```

Poglejmo si še posebno funkcijo which(), ki pretvori logični vektor v indekse elementov, ki imajo vrednost T.

```
which(x == 2)
```

[1] 2 6 7

data.frame

V R-ju je data.frame dvodimenzionalna podatkovna struktura, sestavljena z vrstic in stolpcev. Poznamo sicer tudi druge dvodimenzionalne strukture (matrix, table, tibble), ampak data.frame je najpogosteje uporabljena. data.frame si lahko predstavljamo kot nekakšno Excel tabelo shranjeno v R.

Kako naredimo data.frame? Naredimo več vektorjev iste dolžine in jih združimo.

```
##
      spol visina teza
## 1
         f
               179
                      75
## 2
               185
                      89
## 3
               183
                      70
         m
## 4
               172
                      80
         m
## 5
         f
               174
                      58
## 6
         m
               185
                      86
## 7
         f
               193
                      73
## 8
         f
               169
                      63
## 9
               173
                      72
         m
## 10
          f
               168
                      70
```

Vsak vektor predstavlja en stolpec data.frame-a. Vektorji morajo biti iste dolžine. Če vektorji niso iste dolžine, R vrne napako:

```
visina <- c(179, 185, 183, 172, 174, 185, 193, 169, 173, 168)
teza <- c(75, 89, 70, 80, 58, 86, 73, 63)
spol <- c("f", "m", "m", "m", "f", "f", "f", "m")
df <- data.frame(spol, visina, teza)</pre>
```

Error in data.frame(spol, visina, teza): arguments imply differing number of rows: 9, 10, 8

Podatke lahko tudi preberemo iz datoteke:

Tabela je velika in je ne moremo izpisati v celoti.

Če želimo pogledati samo nekaj začetnih vrstic:

head(dat)

```
##
        state
                         county
                                     candidate party votes
## 1 Delaware
                    Kent County
                                     Joe Biden
                                                 DEM
                                                      44518
## 2 Delaware
                    Kent County
                                 Donald Trump
                                                 REP
                                                      40976
## 3 Delaware
                    Kent County
                                 Jo Jorgensen
                                                 LIB
                                                       1044
## 4 Delaware
                    Kent County Howie Hawkins
                                                 GRN
                                                        420
## 5 Delaware
                    Kent County
                                    Write-ins
                                                 WRI
                                                          0
## 6 Delaware New Castle County
                                    Joe Biden
                                                 DEM 194238
```

Že želimo pogledati 20 začetnih vrstic:

head(dat, 20)

```
##
                     state
                                          county
                                                       candidate party
                                                                        votes
                                     Kent County
## 1
                  Delaware
                                                       Joe Biden
                                                                   DEM
                                                                        44518
## 2
                  Delaware
                                     Kent County
                                                   Donald Trump
                                                                   REP
                                                                        40976
                                     Kent County
## 3
                  Delaware
                                                    Jo Jorgensen
                                                                   LIB
                                                                         1044
## 4
                  Delaware
                                     Kent County
                                                   Howie Hawkins
                                                                   GRN
                                                                           420
## 5
                  Delaware
                                     Kent County
                                                       Write-ins
                                                                   WRI
                                                                             O
## 6
                  Delaware
                               New Castle County
                                                       Joe Biden
                                                                   DEM 194238
## 7
                  Delaware
                              New Castle County
                                                   Donald Trump
                                                                   REP
                                                                        87685
## 8
                               New Castle County
                                                                   LIB
                  Delaware
                                                    Jo Jorgensen
                                                                         2932
## 9
                  Delaware
                              New Castle County
                                                  Howie Hawkins
                                                                   GR.N
                                                                         1278
                                                                   WRI
## 10
                  Delaware
                               New Castle County
                                                       Write-ins
## 11
                                   Sussex County
                                                                   REP
                  Delaware
                                                   Donald Trump
                                                                        71196
## 12
                  Delaware
                                   Sussex County
                                                       Joe Biden
                                                                   DEM
                                                                        56657
## 13
                  Delaware
                                   Sussex County
                                                   Jo Jorgensen
                                                                   LIB
                                                                         1003
## 14
                  Delaware
                                   Sussex County
                                                  Howie Hawkins
                                                                   GRN
                                                                           437
## 15 District of Columbia District of Columbia
                                                                   DEM
                                                       Joe Biden
                                                                        29509
## 16 District of Columbia District of Columbia
                                                   Donald Trump
                                                                   REP
                                                                         1149
## 17 District of Columbia District of Columbia
                                                       Write-ins
                                                                   WRI
                                                                          186
## 18 District of Columbia District of Columbia
                                                                   GRN
                                                  Howie Hawkins
                                                                          185
## 19 District of Columbia District of Columbia
                                                                   LIB
                                                    Jo Jorgensen
                                                                           134
## 20 District of Columbia District of Columbia Gloria La Riva
                                                                   PSL
                                                                           73
```

Če želimo pogledati zadnjih nekaj vrstic:

tail(dat)

```
state
                          county
                                     candidate party votes
## 31300 Arizona Maricopa County
                                     Joe Biden
                                                 DEM 944285
## 31301 Arizona Maricopa County Donald Trump
                                                 REP 880347
## 31302 Arizona Maricopa County Jo Jorgensen
                                                      25747
                                                 LIB
## 31303 Arizona
                   Mohave County Donald Trump
                                                 REP
                                                      74553
                   Mohave County
## 31304 Arizona
                                     Joe Biden
                                                 DEM
                                                     23993
## 31305 Arizona
                   Mohave County Jo Jorgensen
                                                 LIB
                                                       1189
```

Če želimo pogledati zadnjih 20 vrstic:

tail(dat, 20)

```
##
           state
                           county
                                     candidate party
                                                       votes
## 31286 Arizona Coconino County Donald Trump
                                                 REP
                                                       26212
## 31287 Arizona Coconino County Jo Jorgensen
                                                        1471
                                                 LIB
## 31288 Arizona
                     Gila County Donald Trump
                                                 REP
                                                       18241
## 31289 Arizona
                     Gila County
                                     Joe Biden
                                                 DEM
                                                        8875
## 31290 Arizona
                     Gila County Jo Jorgensen
                                                 LIB
                                                         340
## 31291 Arizona
                   Graham County Donald Trump
                                                 REP
                                                       10747
## 31292 Arizona
                   Graham County
                                     Joe Biden
                                                 DEM
                                                        4034
## 31293 Arizona
                   Graham County Jo Jorgensen
                                                 LIB
                                                         212
## 31294 Arizona Greenlee County Donald Trump
                                                 REP
                                                        2433
## 31295 Arizona Greenlee County
                                     Joe Biden
                                                 DEM
                                                        1182
```

```
## 31296 Arizona Greenlee County Jo Jorgensen
                                                LIB
                                                        70
## 31297 Arizona La Paz County Donald Trump
                                                REP
                                                      4542
                 La Paz County
                                                      2050
## 31298 Arizona
                                    Joe Biden
                                               DEM
## 31299 Arizona La Paz County Jo Jorgensen
                                                       79
                                               LIB
## 31300 Arizona Maricopa County
                                    Joe Biden
                                               DEM 944285
## 31301 Arizona Maricopa County Donald Trump
                                               REP 880347
## 31302 Arizona Maricopa County Jo Jorgensen
                                                    25747
                                               LIB
## 31303 Arizona Mohave County Donald Trump
                                               REP
                                                    74553
## 31304 Arizona Mohave County
                                    Joe Biden
                                               DEM
                                                    23993
## 31305 Arizona
                 Mohave County Jo Jorgensen
                                                      1189
                                               LIB
```

Če nas zanima velikost data.frame-a:

```
dim(dat)
```

```
## [1] 31305 5
```

Če nas zanima koliko vrstic ima data.frame:

```
nrow(dat)
```

```
## [1] 31305
```

Če nas zanima koliko stolpcev ima data.frame:

```
ncol(dat)
```

[1] 5

Imena stolpcev data.frame-a:

```
names(dat)
```

```
## [1] "state" "county" "candidate" "party" "votes"
```

Osnovno statistiko posameznih stolpcev v data.frame-u dobimo z ukazom summary:

summary(dat)

```
##
       state
                            county
                                              candidate
                                                                    party
##
    Length: 31305
                        Length: 31305
                                             Length: 31305
                                                                 Length: 31305
    Class : character
##
                        Class :character
                                             Class : character
                                                                 Class : character
                                             Mode :character
    Mode :character
##
                        Mode :character
                                                                 Mode
                                                                      :character
##
##
##
        votes
##
                   0
    Min.
    1st Qu.:
##
                   2
##
    Median :
                  32
##
    Mean
                4704
    3rd Qu.:
                 762
    Max.
           :2486527
##
```

data.frame ni samo 2D tabela, ampak nosi tudi podatke o tem, kakšen tip spremenljivke je posamezen stolpec. Vsak stolpec je lahko drug tip spremenljivke, vsi elementi v stolpcu morajo biti istega tipa (kot pri vektorjih). Opazimo, da so vsi razen zadnjega stolpca besedilni (v R-ju **character**), zadnji pa je številski (**numeric**).

Indeksiranje data.frame

Včasih želimo dostopati samo do posameznih stolpcev ali vrstic data.frame-a (ali do neke podmnožice vrstic in/ali stolpcev). Zaradi lažjega razumevanja bomo kot primer uporabili kar majhen, na roke ustvarjen data.frame df (glej zgoraj). S spodaj navedenimi ukazi samo izpišemo izbrane elemente, v df so še vedno shranjeni vsi elementi. Kako izbrisati vrstice ali stolpce iz spremenljivke df ali pa shraniti podmnožico tega data.frame, bomo spoznali kasneje.

Izberemo tretjo vrstico

```
df[3, ]
```

```
## spol visina teza
## 3  m  183  70
```

Izberemo od tretje do šeste vrstice:

```
df[3:6, ]
```

```
##
      spol visina teza
## 3
                183
                        70
## 4
                172
                        80
          \mathbf{m}
## 5
          f
                174
                        58
## 6
                185
          m
                        86
```

Izberemo tretji stolpec:

```
df[ , 3]
```

```
## [1] 75 89 70 80 58 86 73 63 72 70
```

Izberemo prvi do drugi stolpec:

```
df[ , 1:2]
```

```
##
        spol visina
## 1
           f
                  179
## 2
                  185
            m
## 3
                  183
           \mathbf{m}
## 4
                  172
           \mathbf{m}
## 5
            f
                  174
## 6
                  185
           m
## 7
            f
                  193
## 8
           f
                  169
## 9
                  173
           m
                  168
## 10
            f
```

Izberemo prvi in tretji stolpec:

```
df[, c(1, 3)]
```

```
##
      spol teza
## 1
         f
             75
## 2
         m
             89
## 3
            70
        m
## 4
           80
        m
## 5
           58
         f
## 6
        m
            86
         f
           73
## 7
         f
            63
            72
## 9
         m
## 10
         f
             70
```

Izberemo prvi in tretji stolpec in drugo, četrto in šesto vrstico:

```
df[c(2, 4, 6), c(1, 3)]
```

```
## spol teza
## 2 m 89
## 4 m 80
## 6 m 86
```

Stolpce lahko "pokličemo" kar z njihovim imenom:

```
df[ , "spol"]
```

```
## [1] "f" "m" "m" "m" "f" "m" "f" "f" "m" "f"
```

```
df[ ,c("spol", "teza")]
```

```
##
      spol teza
## 1
         f
             75
## 2
             89
## 3
            70
         m
## 4
         m
            80
## 5
         f
           58
## 6
         m
            86
            73
## 7
         f
             63
## 8
         f
             72
## 9
         m
## 10
         f
             70
```

Posamezen stolpec v R-ju lahko izberemo tudi z operatorjem \$:

df\$spol

```
## [1] "f" "m" "m" "f" "f" "f" "f" "m" "f"
```

To nam pomaga pri iskanju podatkov, ki nas zanimajo. Naredimo podobno kot smo naredili pri vektorjih. Želimo samo osebe višje od 180 cm. Uporabili bomo logično indeksiranje:

```
df[df$visina > 180, ]
```

```
##
     spol visina teza
## 2
        m
              185
                     89
## 3
                     70
              183
## 6
              185
                     86
        m
## 7
         f
              193
                     73
```

Želimo samo osebe, ki so višje od 175 cm in so ženske:

```
df[df$visina > 175 & df$spol == "f", ]
```

Za zgoraj izbrano skupino žensk želim vedeti koliko so težke:

```
df[df$visina > 175 & df$spol == "f", "teza"]
```

[1] 75 73

Lahko tudi:

```
df[df$visina > 175 & df$spol == "f", ]$teza
```

```
## [1] 75 73
```

Pazljivi moramo biti, da med pogojem za vrstice in stolpce napišemo vejico, tudi če pogoja za stolpce ni. To vrne Error.

```
df[df$visina > 180]
```

```
## Error in '[.data.frame'(df, df$visina > 180): undefined columns selected
```

Odstranjevanje in dodajanje vrstic in stolpcev

V R-ju lahko **odstranimo** stolpec kar z operatorjem -. Uporabimo izraz **odstranimo**, ampak v bistvu s spodaj opisanimi postopki samo prikažemo del **df** brez določenih vrstic ali stolpcev (**df** ostane kakršen je bil). S temi izrazi izberemo vse stolpce/vrstice, razen tistih, ki so navedeni za operatorjem -.

Želimo odstraniti drugi stolpec:

```
df[ , -2]
```

```
##
      spol teza
              75
## 1
          f
## 2
              89
          m
## 3
              70
          m
## 4
          m
              80
## 5
          f
              58
## 6
              86
          m
## 7
          f
              73
## 8
          f
              63
## 9
              72
          m
## 10
          f
              70
```

Odstranimo tretjo vrstico:

df[-3,]

```
##
      spol visina teza
## 1
          f
               179
                      75
## 2
          m
               185
                      89
## 4
               172
                      80
## 5
          f
               174
                      58
## 6
               185
                      86
## 7
          f
               193
                      73
## 8
          f
               169
                      63
## 9
          m
               173
                      72
## 10
          f
               168
                      70
```

Odstranimo od tretje do šeste vrstice:

```
df[-(3:6),]
```

```
##
       spol visina teza
## 1
          f
                179
                       75
## 2
          \mathbf{m}
                185
                       89
## 7
          f
                193
                       73
## 8
          f
                169
                        63
## 9
                173
                       72
          m
          f
## 10
                168
                        70
```

Odstranimo od tretje do šeste vrstice in prvi do drugi stolpec:

```
df[-(3:6), -(1:2)]
```

```
## [1] 75 89 73 63 72 70
```

Odstranimo drugo, četrto in šesto vrstico in prvi stolpec:

```
df[-c(2,4,6), -1]
```

```
##
      visina teza
## 1
         179
                75
         183
## 3
                70
## 5
         174
                58
## 7
         193
                73
## 8
         169
                63
## 9
         173
                72
## 10
         168
                70
```

Ne deluje pa z imeni:

```
df[ ,-c("spol", "teza")]
```

```
## Error in -c("spol", "teza"): invalid argument to unary operator
```

Stolpec dodamo tako, da najprej ustvarimo vektor, ki je take dolžine, kolikor ima data.frame vrstic:

```
dim(df)
```

```
## [1] 10 3
```

```
## [1] "Micka" "Marko" "Gregor" "Tomaz" "Ana" "Peter" "Mojca" "Katja" ## [9] "Anze" "Alja"
```

```
length(imena)
```

[1] 10

```
df$imena <- imena
print(df)</pre>
```

```
##
       spol visina teza
                            imena
## 1
          f
                 179
                        75
                             Micka
## 2
                 185
                        89
                            Marko
          \mathbf{m}
## 3
                 183
                        70 Gregor
          m
## 4
                 172
                        80
                            Tomaz
          \mathbf{m}
## 5
          f
                 174
                        58
                               Ana
## 6
                 185
                        86
                            Peter
          m
## 7
          f
                 193
                        73
                            Mojca
## 8
          f
                 169
                        63
                             Katja
## 9
                 173
                        72
                              Anze
          \mathbf{m}
                 168
## 10
           f
                        70
                              Alja
```

Vrstico ustvarimo tako, da najprej ustvarimo data.frame, ki ima iste atribute kot df in vrstico dodamo na konec df:

```
vrstica <- data.frame(spol = "m", visina = 170, teza = 60, imena = 'Samo')</pre>
dim(df)
## [1] 10 4
df[11, ] <- vrstica</pre>
print(df)
##
       spol visina teza
                            imena
## 1
          f
                179
                       75
                            Micka
## 2
                185
          m
                       89
                            Marko
## 3
                183
                       70 Gregor
          m
## 4
          m
                172
                       80
                            Tomaz
## 5
          f
                174
                       58
                               Ana
## 6
          m
                185
                       86
                            Peter
## 7
          f
                193
                       73
                            Mojca
## 8
          f
                169
                       63
                            Katja
## 9
                173
                       72
                             Anze
          \mathbf{m}
## 10
          f
                168
                       70
                             Alja
## 11
                170
                       60
                             {\tt Samo}
Oziroma če želimo, da dela vedno, ne samo, ko dodajamo enajsto vrstico:
df[nrow(df) + 1, ] <- vrstica</pre>
print(df)
##
       spol visina teza
                            imena
## 1
          f
                179
                       75
                            Micka
## 2
                185
                       89
                            Marko
          \mathbf{m}
## 3
                183
          m
                       70 Gregor
## 4
                172
                       80
                            Tomaz
          m
## 5
          f
                174
                       58
                               Ana
## 6
                185
                       86
                            Peter
          \mathbf{m}
## 7
          f
                193
                       73
                            Mojca
## 8
          f
                169
                       63
                            Katja
## 9
          m
                173
                       72
                             Anze
## 10
          f
                168
                       70
                             Alja
## 11
                170
                       60
                             Samo
          m
                170
## 12
                       60
                             Samo
          \mathbf{m}
Sedaj smo na konec še enkrat dodali Samo. Kako ga odstranimo?
df <- df[-nrow(df), ]</pre>
print(df)
##
       spol visina teza
                            imena
## 1
          f
                179
                       75
                            Micka
## 2
                       89
                185
                            Marko
          \mathbf{m}
## 3
          m
                183
                       70 Gregor
```

4

172

m

80

Tomaz

```
## 5
                174
                       58
                              Ana
          f
## 6
                185
                       86
                           Peter
          m
                           Mojca
## 7
          f
                193
                       73
## 8
          f
                169
                           Katja
                       63
## 9
          m
                173
                       72
                             Anze
## 10
          f
                168
                       70
                             Alja
## 11
                170
                       60
                             Samo
```

Z zgornjo kodo smo spremenili df (df <- df[-nrow(df),]). Torej v df smo prepisali df brez zadnje vrstice.

Domača naloga

- 1. Preberite podatke v mapi data_raw o ameriških volitvah. Podatke smo pobrali 6. novembra iz: https://www.kaggle.com/unanimad/us-election-2020?select=president_county_candidate.csv. Podatke preberite v data.frame in preverite:
- Izberite stolpec candidate.

```
## [1] "Joe Biden" "Donald Trump" "Jo Jorgensen" "Howie Hawkins"
## [5] " Write-ins" "Joe Biden"
```

Prikazanih je prvih 6 vnosov.

• Izberite vrstico številka 500, kaj predstavlja?

• Kaj piše v stolpcu **party** in vrstici 645?

```
## [1] "REP"
```

• Odstranite zadnjih 100 vrstic.

```
state
                           county
                                     candidate party votes
## 31300 Arizona Maricopa County
                                     Joe Biden
                                                 DEM 944285
## 31301 Arizona Maricopa County Donald Trump
                                                 REP 880347
## 31302 Arizona Maricopa County Jo Jorgensen
                                                 LIB
                                                      25747
## 31303 Arizona
                   Mohave County Donald Trump
                                                 REP
                                                      74553
## 31304 Arizona
                   Mohave County
                                     Joe Biden
                                                 DEM
                                                      23993
## 31305 Arizona
                   Mohave County Jo Jorgensen
                                                 LIB
                                                       1189
```

Izpisanihje zadnjih 6 vrstic.

• Odstranite podatke o okraju (county).

```
##
                                    votes
        state
                   candidate party
## 1 Delaware
                   Joe Biden
                                     44518
                               DEM
## 2 Delaware
               Donald Trump
                               REP
                                     40976
## 3 Delaware
               Jo Jorgensen
                               LIB
                                      1044
                                       420
## 4 Delaware Howie Hawkins
                               GRN
## 5 Delaware
                   Write-ins
                               WRI
                                         0
## 6 Delaware
                   Joe Biden
                               DEM 194238
```

Izpisanih je prvih 6 vrstic.

• Izberite podatke samo za zvezno državo Georgia.

```
##
         state
                        county
                                   candidate party votes
## 592 Georgia Appling County Donald Trump
                                               REP
                                                    6526
## 593 Georgia Appling County
                                   Joe Biden
                                               DEM
                                                    1779
## 594 Georgia Appling County Jo Jorgensen
                                               LIB
                                                      36
## 595 Georgia Atkinson County Donald Trump
                                               REP
                                                    2300
## 596 Georgia Atkinson County
                                   Joe Biden
                                               DEM
                                                     825
## 597 Georgia Atkinson County Jo Jorgensen
                                               LIB
                                                      30
```

Izpisanih je prvih 6 vrstic.

• Izberite podatke za zvezno državo Georgia in okraj Clarke County.

```
##
         state
                       county
                                 candidate party votes
## 697 Georgia Clarke County
                                 Joe Biden
                                             DEM 35882
## 698 Georgia Clarke County Donald Trump
                                             REP 14385
## 699 Georgia Clarke County Jo Jorgensen
                                             LIB
                                                    831
## 700 Georgia Clarke County
                                 Write-ins
                                             WRI
                                                      0
```

• Izberite vse vrstice, kjer je nekdo dobil več kot 100000 glasov.

```
##
          state
                           county
                                     candidate party
                                                      votes
      Delaware New Castle County
                                     Joe Biden
                                                 DEM 194238
## 103 Florida
                   Brevard County Donald Trump
                                                 REP 207700
                   Brevard County
## 104 Florida
                                     Joe Biden
                                                 DEM 148403
## 110 Florida
                   Broward County
                                     Joe Biden
                                                 DEM 617689
                   Broward County Donald Trump
## 111
       Florida
                                                 REP 332960
## 150
       Florida
                   Collier County Donald Trump
                                                 REP 128820
```

Izpisanih je prvih 6 vrstic.

• (Težje) Izberi vstico, kjer so Libertariani dobili največ glasov. Namig: vrstico **party** == "LIB", kjer je **votes** največji izmed vseh vrstic **party** == "LIB".

```
## state county candidate party votes
## 28476 California Los Angeles County Jo Jorgensen LIB 25953
```

2. Preberite podatke v mapi data_raw o BDP na prebivalca evropskih držav EU_GDP_per_capita.csv, ki smo jih pobrali 29. septembra 2021 iz spletne strani Eurostat (https://ec.europa.eu/eurostat/web/national-accounts/data/database).

```
country y2000 y2001 y2002 y2003 y2004 y2005 y2006 y2007 y2008 y2009 y2010
##
## 1
          AT 31710 31990 32360 32520 33200 33710 34700 35870 36280 34830 35390
## 2
         BE 29890 30110 30490 30680 31640 32200 32800 33760 33640 32700 33330
## 3
              3010 3230
                         3440
                                3640 3890 4190
                                                  4500
                                                       4820
                                                              5140
                                                                    4990
## 4
          CH 52080 52640 52260 51860 52970 54180 56000 57720 58620 56750 58170
## 5
         CY 20130 20700 21230 21520 22300 23050 23740 24420 24680 23550 23400
         CZ 11230 11620 11830 12260 12840 13650 14530 15250 15500 14690 15020
## 6
```

```
## y2011 y2012 y2013 y2014 y2015 y2016 y2017 y2018 y2019 y2020
## 1 36300 36390 36180 36130 36140 36390 37030 37800 38170 35610
## 2 33460 33490 33490 33870 34360 34620 35050 35510 35950 33560
## 3 5300 5350 5400 5530 5790 6050 6310 6550 6840 6600
## 4 58730 58820 59200 59920 60220 60780 61170 62500 62800 60820
## 5 22900 21780 20400 20250 21020 22270 23200 24120 24530 23050
## 6 15310 15170 15160 15480 16290 16670 17490 17990 18460 17340
```

• Izberite vrstico, ki prikazuje BDP na prebivalca za Francijo (koda FR).

```
## country y2000 y2001 y2002 y2003 y2004 y2005 y2006 y2007 y2008 y2009 y2010 ## 16 FR 28930 29290 29410 29440 30050 30320 30850 31400 31310 30250 30690 ## y2011 y2012 y2013 y2014 y2015 y2016 y2017 y2018 y2019 y2020 ## 16 31210 31160 31170 31320 31540 31770 32360 32820 33320 30610
```

• Prikažite BDP na prebivalca za Hrvaško v letih 2015, 2017, 2018, 2019 in 2020.

```
## y2015 y2017 y2018 y2019 y2020
## 17 10630 11600 12040 12450 11500
```

Prikažite razliko BDP-ja na prebivalca med Avstrijo (AT) in Italijo (IT) v zadnijih treh letih.

```
## y2018 y2019 y2020
## 1 10770 10960 10720
```

 Prikažite imena držav, ki so imele leta 2005 BDP na prebivalca nižjega od 10000 ali višjega od 40000 evrorv.

```
## [1] "BG" "CH" "DK" "HU"
```

Preberite tabelo o BDP na prebivalca za Slovenijo in njene vrednosti dodajete v tabelo ostalih EU držav.

```
country y2000 y2001 y2002 y2003 y2004 y2005 y2006 y2007 y2008 y2009 y2010
##
          HR 8190 8420 8900 9400 9780 10200 10700 11250 11460 10640 10520
          HU 7910 8250 8670 9050 9510 9930 10340 10390 10510 9820 9960
## 18
          IE 33270 34490 35890 36370 38170 39460 40360 41240 38550 36240 36700
## 20
          IS 28570 29310 29220 29670 31620 33190 34310 36360 36230 33480 32650
          IT 27430 27950 27960 27850 28040 28100 28490 28740 28250 26600 26940
          SI 11076 11714 12504 13156 13878 14551 15676 17373 18757 17758 17749
## 22
      y2011 y2012 y2013 y2014 y2015 y2016 y2017 y2018 y2019 y2020
## 17 10530 10310 10300 10310 10630 11100 11600 12040 12450 11500
## 18 10180 10090 10310 10770 11210 11480 12010 12680 13270 12640
## 19 36940 36770 37060 40010 49620 50060 53930 58100 60130 62980
## 20 33150 33330 34510 34710 35870 37610 38280 39090 39160 36030
## 21 27030 26160 25620 25620 25860 26240 26730 27030 27210 24890
## 22 18052 17626 17700 18253 18830 19589 20820 22136 23167 22312
```